

УДК [371.134 : 793.3(07)

Л. В. Сало

Канівський гуманітарний інститут,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

ЗМІСТ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ХОРЕОГРАФІЇ В УНІВЕРСИТЕТАХ США

Статтю присвячено висвітленню особливостей загальноосвітньої підготовки вчителів хореографії в університетах США. Для прикладу розглянуто програму Бойерського коледжу Темпльського університету, який очолює десятку найкращих університетів, що готують учителів хореографії (за даними Національної асоціації танцювальних шкіл). Охарактеризовано головні компетентності, визначені програмою, а саме: критичну, міжпредметну, контекстуалізаційну, комунікативну, науково-математичну, громадянську, інформаційну компетентності й навчання впродовж життя.

Ключові слова: підготовка вчителів хореографії у США, загальноосвітня підготовка, блок загальноосвітніх дисциплін, загальні компетентності вчителя хореографії, опис компетентностей.

Постановка проблеми. До вчителя хореографії у США висунуто низку вимог, першою з яких є належна професійна підготовка. Як правило, вона є поєднанням загальноосвітнього і професійного блоків дисциплін, доповнених практичною складовою навчальних програм. Всесвітньо відомою є американська хореографічна школа, що є опосередкованим підтвердженням того, що у США проводиться якісна підготовка вчителів хореографії, які, у свою чергу, здійснюють кваліфіковану педагогічну діяльність у школах та позашкільних закладах.

Аналіз актуальних досліджень. Питанням хореографічної підготовки у США присвячено праці П. Купперс, Я. Айдін. Організації хореографічно-педагогічної освіти у США присвячено дослідження Д. Драгон, Д. Ріснер та ін. На дослідження проблем підготовки вчителів хореографії в Україні та світі спрямовані зусилля розробників комплексного проекту «Теоретичні та методичні засади розвитку хореографічно-педагогічної освіти в Україні» (Г. Ніколаї, О. Реброва, Л. Андрощук). Проте на основі аналізу наукових праць можемо дійти висновку, що питанням змісту підготовки вчителів хореографії у США в українському педагогічному полі не було присвячено окремих досліджень.

Тому **метою** статті є аналіз змісту підготовки вчителя хореографії у США, зокрема, його загальноосвітньої складової.

Методи дослідження. Реалізація мети є можливою за умови застосування відповідних методів, серед яких нами обрано метод порівняльного аналізу (для порівняння навчальних планів підготовки фахівців) та аналіз змісту навчальних планів.

Виклад основного матеріалу. Для вивчення американського досвіду підготовки вчителів хореографії важливо визначити ті заклади, які надають

найвищий рівень такої підготовки. Таким показником, перш за все, є акредитація вищого навчального закладу Національною асоціацією танцювальних шкіл, заснованою в 1981 р. [1].

На першому місці в десятці найкращих визнаних нею закладів стоїть Бойерський коледж музики і танцю Університету Темпл (Boyer College of Music and Dance at Temple University) (м. Філадельфія, штат Пенсильванія) [3]. Він надає можливість наскрізної підготовки за освітньо-кваліфікаційними рівнями «Бакалавр», «Магістр», «Доктор». Зважаючи на те, що право навчати хореографічному мистецтву в різних навчальних закладах (державних і приватних школах, позашкільних закладах і хореографічних школах і студіях) дає щонайменш диплом бакалавра у сфері освіти, розглянемо зміст підготовки саме на цьому рівні як базовому.

Навчальні плани складаються з трьох блоків дисциплін, перший з яких – загальноосвітній – ми проаналізуємо більш детально [2]. Опанування загальноосвітніми дисциплінами є вимогою для всіх студентів ОКР «Бакалавр», адже вони забезпечують базу для теоретичної та практичної підготовки студентів для успішного академічного та професійного навчання. Як виявив аналіз навчальних планів підготовки фахівців із хореографії, які запропонували у 2014–2015 н.р. 8 вищих навчальних закладів, що входять у десятку найкращих у США за версією Національної асоціації танцювальних шкіл, на загальноосвітню підготовку в них відведено 25–30 % усього навчального часу. Наприклад, у Бойерському коледжі з 123 кредитів, необхідних для отримання диплома бакалавра, на загальноосвітню підготовку призначено 32 кредити, які можна здобути шляхом опанування 11 запропонованих університетом курсів.

Нещодавнє опитування більш ніж 300 роботодавців у США, проведене Асоціацією американських коледжів та університетів, показало, що більшість роботодавців зацікавлена у випускниках ОКР «Бакалавр», що мають як глибокі дисциплінарні знання й уміння, так і широку базу вмінь та навичок. Серед умінь і навичок, що роботодавці оцінили як найважливіші, зазначено комунікативні навички, навички критичного мислення, здатність застосовувати абстрактні теорії та ідеї на практиці й навички вирішення проблем.

До окреслення основних вимог, як і до постановки навчальних цілей, в американських університетах, як і у європейських, застосовують компетентісний підхід (див. табл. 1).

Таблиця 1

Загальні компетентності майбутніх учителів хореографії і завдання, на виконання яких спрямовані організація і зміст їхньої університетської підготовки [2]

Компетентність	Завдання
Критична	Навчитися критично мислити
Контекстуалізаційна	Навчитися розуміти історичні й сучасні проблеми в контексті

Міжпредметна	Навчитися розуміти й застосовувати знання в межах предмету та поза ним
Комунікативна	Навчитися ефективно спілкуватися як в усній, так і в письмовій формі
Науково-математична	Навчитися проводити логічні операції, встановлювати зв'язок між величинами та використовувати кількісні дані
Громадянська	Навчитися функціонувати у світі як активний громадянин
Інформаційна	Навчитися визначати, знаходити доступ та оцінювати різноманітні джерела інформації
Навчання впродовж життя	Навчитися стимулювати зацікавленість

Як бачимо, першу позицію в ієрархії компетентностей, оволодіння якими є необхідним для майбутнього вчителя хореографії, займає критичне мислення. Як зазначено в описі загальних компетентностей, поданому у програмі підготовки Бойєрського коледжу, «Опанувавши загальноосвітній блок дисциплін, студенти, які навчилися мислити критично, вміють визначати об'єкт дослідження, його ключові проблеми й гіпотези – експліцитні й імпліцитні. Критичне мислення включає оцінку суджень, аналіз і синтез різних джерел, рефлексія над різними варіантами розв'язання проблем. Критичне мислення сприяє проведенню глибоких досліджень обґрунтованими аргументами й контраргументами» [2].

Це надзвичайно важливо, зважаючи на те, що науково-дослідний компонент є невід'ємною частиною підготовки хореографів, оскільки вважається, що вчитель танцю повинен підводити наукове підґрунтя як під кожную дослідницьку роботу, так і під творчий проект.

Компетентність, яка полягає в оволодінні навичками контекстуалізованого навчання, передбачає, що студенти розуміють та інтегрують історичні, сучасні й культурні явища та їх основні принципи. По-перше, студенти усвідомлюють взаємодію складних чинників, що спричиняють певні явища. По-друге, студенти розуміють та аналізують споріднені події, артефакти, дії та поняття крізь призму географічних, хронологічних та культурних чинників.

Міжпредметне мислення є важливим для належного рівня компетентності майбутнього вчителя хореографії. Студенти, які навчилися мислити міжпредметно, розуміють, що у світі існують проблеми, теми чи питання, що є занадто складними, щоб розглядати їх лише односторонньо. Як наслідок, ставши вчителями хореографії, вони застосовують до проблем, тем та питань множинні перспективи та парадигми.

Для характеристики наступної – науково-математичної – компетентності знову звернемося до програми Бойєрського коледжу, у якій зазначено, що «опанувавши загальноосвітній блок дисциплін, студенти, що навчилися мислити науково та математично, використовують та застосовують

ці процеси мислення для пояснення явищ у контексті щоденного життя. Математичне мислення включає статистичне та/або логічне вирішення проблем, зв'язок між величинами та використання й неправильне використання кількісних даних. Наукове мислення знайомить студентів з еволюцією та взаємозалежністю науки й технології, та включає ідентифікацію проблеми, оцінку гіпотези, експеримент, інтерпретацію результатів і використання наукових даних.

Опанувавши загальноосвітній блок дисциплін, студенти, які навчились ефективній комунікації, використовують письмове й усне мовлення для створення повідомлення, яке демонструє, що комунікатор досягнув поставленої мети та заволудів увагою своєї аудиторії. Повідомлення створюються та презентуються в тому стилі, що є прийнятним у певному контексті.

Для обґрунтування необхідності оволодіння громадянською компетентністю звернемося до досвіду США як країни, що цінує, підтримує і, водночас, висуває значні вимоги до своїх громадян. Відтак, громадянська компетентність, яка є основою формування активної громадської позиції, є складовою підготовки фахівця будь-якого спрямування у Сполучених Штатах Америки. Як наслідок, навіть на початковому етапі професійної соціалізації активні студенти вважатимуть себе частиною місцевої чи загальної спільноти, де беруть участь у громадській діяльності. Студенти з активною громадянською позицією визначають явища, ставлять та розв'язують задачі з урахуванням різних цінностей та інтересів.

Інформаційна компетентність є важливою складовою компетентності фахівця в будь-якій країні. Оволодівши нею в загальноосвітньому блоці дисциплін, майбутні вчителі хореографії оволодівають широким спектром умінь, включаючи вміння розпізнавати та озвучувати інформаційні потреби; розміщувати, критично оцінювати та організовувати інформацію з певною метою; а також розпізнавати й відображати етичне використання інформації.

І, нарешті, компетентність, яка може бути порівняна з життєвою філософією – навчання впродовж життя. У цьому зв'язку у програмі підготовки вчителя хореографії у США йдеться про те, що загальноосвітній блок дисциплін спрямований на розвиток навичок здобуття неперервної освіти за допомогою відповідного навчального плану, студенти стимулюють зацікавленість за допомогою читання, обговорення, різних видів діяльності впродовж опанування різними навчальними предметами.

Отже, як видно з охарактеризованих вище компетентностей, навчальні програми предметів загальноосвітнього блоку спрямовані на розвиток навичок спілкування, критичного мислення та вирішення завдань під час навчання, надаючи студентів різноманітні можливості загальної підготовки у різноманітних контекстах, допомагаючи поєднувати академічні знання з досвідом. Загальноосвітній блок дисциплін

навчального плану передбачає опанування 11 курсами в 9 різних сферах. Усі курси поділено на базові курси (foundation) і курси широкого контексту. Перша група навчальних предметів більшою мірою спрямована на оволодіння компетентностями, які мають бути притаманними кожному фахівцю з вищою освітою, незалежно від спрямування його підготовки. До базових курсів належать такі, як аналітичне читання й письмо, вивчення гуманітарних текстів, математична грамотність тощо.

Друга група предметів спрямована на надання студентам можливостей для опанування тими якостями, які знадобляться їм у різних сферах їхнього життя, а не лише в академічній і професійній. Вони мають можливість вибору з таких напрямів, як: мистецтво, поведінка людини, раса та етнічна різноманітність, наука і техніка, американське суспільство, світова спільнота тощо. Кожен із названих напрямів передбачає досягнення навчальних і розвивальних цілей, що дозволить підвищити компетентності фахівця з кожної галузі (див. табл. 2).

Таблиця 2

Напрями загальноосвітньої підготовки

№	Назва напрямку	Цілі курсу за напрямом	Кредити
Базові напрями загальноосвітньої підготовки			
1.	Аналітичне читання й письмо	<ul style="list-style-type: none"> • читати й обговорювати з метою глибокого аналізу та критики • використовувати риторичні стратегії для обстоювання своєї точки зору • знаходити, оцінювати й синтезувати докази та коментарі до певної теми • рефлексувати над процесами власного читання й письма • демонструвати вільне володіння мовою в писемному та усному мовленні 	4
2.	Вивчення гуманітарних текстів	<ul style="list-style-type: none"> • читати в повному обсязі незнайомі тексти (теоретично, історично чи культурно складні) • розпізнавати узагальнення, цілісні ідеї та імплікації у складному тексті • встановлювати зв'язок між предметами, історичними й культурними межами • знаходити аргументи й пояснення за допомогою аналізу та оцінки тексту • продукувати змістовні тексти, що відображають переконливу позицію та відповідають вимогам академічного дискурсу 	2x3
3.	Математична грамотність	<ul style="list-style-type: none"> • розуміти кількісні моделі, що описують реальні явища світу й розпізнавати обмеження таких моделей • проводити прості математичні розрахунки відповідно до кількісних моделей і робити висновки, що базуються на результатах 	4

		<ul style="list-style-type: none"> • розуміти й використовувати математичне мислення для розв'язування задач, які є частиною повсякденного життя • розуміти різні причини недостовірності й помилки в емпіричних даних • знаходити, організовувати й аналізувати дані відповідно до кількісних моделей • знаходити логічні аргументи й робити висновки 	
Напрями загальноосвітньої підготовки більш широкого контексту			
4.	Мистецтво	<ul style="list-style-type: none"> • реагувати на витвори мистецтва чи творчі процеси • розпізнавати й інтерпретувати витвори мистецтва чи творчі процеси в суспільному, історичному чи культурному контексті • описувати чи оцінювати витвори мистецтва чи творчі процеси за допомогою відповідної термінології • демонструвати «визнання» цінності мистецтва в нашому житті та суспільстві • функціонувати як член суспільства 	3-4
5.	Поведінка людини	<ul style="list-style-type: none"> • розуміти стосунки між особистістю та спільнотами • розуміти теорії чи пояснення поведінки людини для опису соціальних явищ • дослідити гіпотези щодо розвитку вірувань, поведінки людини та їх вплив на особистість і спільноти • застосувати один дисциплінарний метод для зрозуміння поведінки людини чи пояснення соціального явища • отримувати доступ та аналізувати матеріали, що пов'язані з особистістю, спільнотами чи соціальними явищами • порівнювати подібні соціальні явища різних людей чи спільнот 	3
6.	Раса та етнічна різноманітність	<ul style="list-style-type: none"> • розпізнавати, як раси перетинаються з іншими груповими атрибутами: стать, клас, етнічна приналежність, сексуальна орієнтація, релігія, інвалідність, вік • розуміти взаємозв'язок між етнічною різноманітністю, правосуддям та владою • дослідити, що для людини чи організації означає існувати в багаторасовому, полікультурному світі • визначити різні форми раси й расизму в різних місцях і часі • обговорити питання раси з точки зору власного досвіду 	3
7.	Наука та техніка	<ul style="list-style-type: none"> • розуміти й описувати науковий процес • розуміти послідовну природу науки й техніки • розпізнавати, використовувати й аналізувати наукове та технологічне мислення для вирішення проблем, що є частиною повсякденного життя 	2x3

		<ul style="list-style-type: none"> • усвідомлювати, як техніка сприяє відкриттям у науці та споріднених дисциплінах • збирати, організувати та аналізувати дані, пов'язані з науково-технологічними моделями 	
8.	Американське суспільство	<ul style="list-style-type: none"> • знаходити доступ та аналізувати історичні, аналітичні й культурні матеріали • формулювати висновки щодо обраних тем в американському суспільстві й культурі • робити висновки, використовуючи докази та критичний аналіз • висловлювати й захищати висновки • аналізувати, яким чином відмінності й нерівність сформували культуру та суспільство у США 	3
9.	Світова спільнота	<ul style="list-style-type: none"> • розуміти впливи (наприклад, політичний, соціальний, історичний, культурний, мистецький, літературний, географічний, економічний), що об'єднують світові спільноти • отримувати й аналізувати матеріали, що стосуються світових спільнот і культур • робити висновки щодо обраних тем у світових спільнотах і культурах • робити висновки, використовуючи докази та критичний аналіз • висловлювати й захищати власні висновки 	3

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, проведений аналіз навчальних планів підготовки бакалавра у США дає підстави для кількох висновків. Для того, щоб стати вчителем хореографії, можна обрати один із двох шляхів: здобути в університеті диплом за ОКР «Бакалавр» зі спеціальності «Хореографія», «Танець» або подібної до них із подальшим навчанням у Школі / Коледжі освіти, яке дає право на викладання танцю, або здобути в університеті диплом бакалавра зі спеціальності «Освіта» і отримати сертифікат за напрямом «Хореографія». Незалежно від обраного шляху підготовки до викладання хореографії, загальноосвітній блок є обов'язковим її елементом, оскільки дає майбутнім учителям змогу оволодіти критичною, міжпредметною, контекстуалізаційною, комунікативною, науково-математичною, громадянською, інформаційною компетентностями й навичками навчання впродовж життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. National Association of Schools of Dance [Electronic Resource]. – URL : <http://nasd.arts-accredit.org/>
2. Temple University. Bulletin 2014 – 2015. General Education [Electronic Resource]. – URL : <http://bulletin.temple.edu/undergraduate/general-education/>
3. The Boyer College of Music and Dance [Electronic Resource]. – URL : <http://www.temple.edu/boyer/about/index.asp>

РЕЗЮМЕ

Сало Л. В. Содержание общеобразовательной подготовки учителей хореографии в университетах США.

Статья посвящена исследованию особенностей общеобразовательной подготовки учителей хореографии в университетах США. Для примера рассмотрена программа Бойерского колледжа Темпльского университета, возглавляющего десятку лучших университетов, готовящих учителей хореографии (по данным Национальной ассоциации танцевальных школ). Охарактеризованы главные компетентности, определенные программой, а именно: критическую, межпредметную, контекстуализационную, коммуникативную, научно-математическую, общественную, информационную компетентности и обучение в течение жизни.

Ключевые слова: подготовка учителей хореографии в США, общеобразовательная подготовка, блок общеобразовательных дисциплин, общие компетентности учителя хореографии, описание компетентностей.

SUMMARY

Salo L. The content of general educational training of choreography teachers in the US universities.

The article deals with the peculiarities of general educational training of choreography teachers in the US universities. The program of Boyer College of Music and Dance at Temple University is considered as an example as this college heads the list of ten best universities training choreography teachers (according to National Academy of Dance schools).

The curriculum consists of three blocks, the first of which – general education – is analyzed more detailed. The General Education Program serves as liberal education requirements for all undergraduate students and provides a foundation for learning and development practices that help students succeed academically and professionally.

In order to become a teacher of choreography, the student can choose one of two paths: to receive the University diploma in «Bachelor» specialty «Choreography», «Dance» or something similar to them with further training in School/College of education that gives the right to teach dance, or to receive the University diploma of bachelor on specialty «Education» and receive a certificate in «Choreography».

The main competencies determined by the program, are characterized: critical, interdisciplinary, contextualizing, communicative, scientific & quantitative, civic, information competencies and lifelong learning.

The General Education Program attempts to foster the development of such skills through its curriculum by providing students multiple opportunities to exercise, in multiple contexts and settings, their communication, critical thinking, and problem-solving skills by helping students make connections from academic knowledge to experience.

The General Education curriculum introduces students to nine areas of learning and a total of eleven courses, divided into Foundation courses and Breadth courses. The first group is oriented at mastering the competencies inherent to every specialist regardless his major. The second group is oriented at offering the student an opportunity to master the qualities he needs in different spheres of life, not only in academic and professional.

Key words: *Choreography teachers' training in the USA, general educational training, general education program, choreography teacher's general competencies, competencies' description.*